

BOGANMELDELSER.

AXEL NIELSEN: **Bankpolitik.** Første Del „Beskrivelsen“. 417 Sider. H. Hagerups Forlag. Kjøbenhavn 1923.

W. Scharling's „Bankpolitik“¹⁾ var udarbejdet før Aarhundredskiftet, og paa Grund af den rivende Udvikling — ikke altid Fremgang —, der siden har været i alt Finansvæsen, er det af stor Betydning, naar der nu igen kommer en „Bankpolitik“ i dansk Litteratur.

Forf. har delt Opgaven i to Dele, hvoraf der hidtil er udkommet den første, den, der giver en Oversigt over Fortid og Nutid i de for os vigtigste Lande: England, Frankrig, Tyskland, U. S. A. og Skandinavien. Som naturligt er, behandles især Seddelbankens Historie; men der findes dog ogsaa interessante og lærerige Oplysninger om det øvrige Bank- og Forretningsliv, og Forf. har formaaet at fremdrage mange historiske Oplysninger af aktuel Interesse.

Den anden Del, der skal give Teorien om, hvordan det bør være og om Følgerne paa kortere eller længere Sigt af de forskellige Former for Praksis, kommer forhaabentlig i en ikke altfor fjærn Fremtid. Ellers vil det blive svært at faa de to Dele til at passe sammen i en Tid, hvor alt flyder.

Inddelingen giver den Fordel, at Forf. undgaar at maatte forsvare og forklare de samme Ideer under hvert Land, men gør paa den anden Side den første Del tungere at komme igennem ved at vel meget af det mere personlige og af Fantasien er forlagt til anden Del.

I Indledningen skriver Forf. mod den gængse „Metallisme“, at Substansværdien dog ikke spiller Rolle i daglig Handel og Vandel. Argumentet er farligt, da det ligesaa godt kunde bruges mod Bestemmelse af ethvert andet Maal; de færreste

¹⁾ Se Anmeldelse, dette Tidsskrifts Aargang 1900, S. 166.

BOGANMELDELSER.

AXEL NIELSEN: **Bankpolitik.** Første Del „Beskrivelsen“. 417 Sider. H. Hagerups Forlag. Kjøbenhavn 1923.

W. Scharling's „Bankpolitik“¹⁾ var udarbejdet før Aarhundredskiftet, og paa Grund af den rivende Udvikling — ikke altid Fremgang —, der siden har været i alt Finansvæsen, er det af stor Betydning, naar der nu igen kommer en „Bankpolitik“ i dansk Litteratur.

Forf. har delt Opgaven i to Dele, hvoraf der hidtil er udkommet den første, den, der giver en Oversigt over Fortid og Nutid i de for os vigtigste Lande: England, Frankrig, Tyskland, U. S. A. og Skandinavien. Som naturligt er, behandles især Seddelbankens Historie; men der findes dog ogsaa interessante og lærerige Oplysninger om det øvrige Bank- og Forretningsliv, og Forf. har formaaet at fremdrage mange historiske Oplysninger af aktuel Interesse.

Den anden Del, der skal give Teorien om, hvordan det bør være og om Følgerne paa kortere eller længere Sigt af de forskellige Former for Praksis, kommer forhaabentlig i en ikke altfor fjærn Fremtid. Ellers vil det blive svært at faa de to Dele til at passe sammen i en Tid, hvor alt flyder.

Inddelingen giver den Fordel, at Forf. undgaar at maatte forsvare og forklare de samme Ideer under hvert Land, men gør paa den anden Side den første Del tungere at komme igennem ved at vel meget af det mere personlige og af Fantasien er forlagt til anden Del.

I Indledningen skriver Forf. mod den gængse „Metallisme“, at Substansværdien dog ikke spiller Rolle i daglig Handel og Vandel. Argumentet er farligt, da det ligesaa godt kunde bruges mod Bestemmelse af ethvert andet Maal; de færreste

¹⁾ Se Anmeldelse, dette Tidsskrifts Aargang 1900, S. 166.

kender de oprindelige Definitioner af Maal og Vægt, og dog bruger vi dem, og er i vor Maalen stadigt afhængig af dem. Vi faar forhaabentlig mere at vide om dette Emne i anden Del, foreløbig staar jeg i den beklagelige Situation hverken at kunne være enig eller uenig med Forfatterens ogsaa andre Steder fremhævede yderliggaaende kvantitetsteoretiske Anskuelser. Er Forholdet ikke det, at indløselige Penges Værdi baade maa være i Overensstemmelse med (eller stadigt søge Overensstemmelse med) den Substans, de kan kræves ombyttet med, og med deres Mængde i Forhold til Brugen, idet disse to Værdibestemmelser i en stadig Vekselvirkning under større eller mindre Svingninger i Værdien virker ind paa hinanden? I saa Fald har begge Betragtninger heuristisk Værdi, idet begge giver et Indblik i Forholdene set fra forskellige Sider, ligesom man kan se en By ovenfra og gennem Gaderne.

Under Omtalen af danske Forhold kommer en bekymret og berettiget Kritik af de styrendes „Visdom“ frem. Ifl. Forf. har Nationalbanken svigtet sin Hovedopgave at hævde Valutaen indadtil og udadtil, til Fordel for den sekundære at hjælpe med Kreditgivning. Det er jo altid Trangen hertil, der er mest paatrængende. Fortyndingen af Pengene viser sig først i anden Omgang.

Der kan derimod vel nok være delte Meninger om Forfatterens Ønske om en betydelig skarpere Banklovgivning. Der er mange, der foretrækker vor Banklovs Kortfattedhed og den store Magt, den giver Bankinspektionen Mulighed for at faa, efterhaanden som den samler Erfaringer og Prestige. Et intimere Samarbejde med Nationalbanken vilde ogsaa betyde meget, og det skulde her være en Fordel, at den tidligere Bankinspektør nu kommer ind i Direktionen.

Man savner noget en Redegørelse for den latinske Møntunions Historie og Afvikling; det skyldes vel Pladsmangel, da Møntunioner jo netop er et Omraade, Forf. tidligere særligt har dyrket. Under U. S. A. behandles Forholdet mellem de forskellige Distrikters Centralbanker og deres forskellige Diskontopolitik, og det vigtige Emne skal maaske behandles videre i 2. Del.

Ligeledes maa man vente til 2. Del med en udførligere Behandling af Bankernes Styrelsesformer og Valget af de styrende. 1. Del behandler næsten kun Sagen for Centralbankernes Vedkommende.

Forfatteren bruger flere Steder Ordet „Emissionsbank“ om Banker, der i høj Grad dyrker Emissionsvirksomhed. Det Ord

maa nødvendig faa Borgerret i det danske videnskabelige Sprog, da det paa andre Sprog benyttes i en hel anden Betydning.

S. 61 bruges Ordet „bucketshops“ om svindelagtige Emissionsfirmaer. Ordet bruges i Almindelighed i en anden Betydning, nemlig om Bankierfirmaer, der paa svindelagtig Maade gør hele deres Omsætning kompenseret hos sig selv.

Bogen er vel væsentligst beregnet til Lærebog, men vil ogsaa i høj Grad komme i Anvendelse som Haandbog. Den vil hertil vinde meget, hvis 2. Del bragte et Indeks til begge Dele.

Den er skrevet i et let forstaaeligt Sprog og kræver ingen Forkundskaber; men den er ikke let og underholdende og kan ifl. hele sin Plan næppe være det, da man ikke kan forlange at faa saa meget Materiale uden Besvær. Den bør læses af alle, der har med Bankvirksomhed at gøre i Praksis eller i Teori.

Torben Meyer.

ELI F. HECKSCHER: *Økonomi och historia*. Albert Bonniers förlag. Stockholm 1922 (344 Sider).

Under Hovedtitlen „Økonomi och Historia“ har Professor Heckscher samlet en Række Afhandlinger, dels hidtil utrykte, dels ældre og omarbejdede.

Den indledende Afhandling, som har givet Bogen Navn, belyser den store Betydning af en Samvirken mellem de to Videnskaber, der i Udgangspunkt og Metode er saa vidt forskellige. Professor Heckscher fremhæver ikke alene det almindeligt anlagte Synspunkt: den økonomiske Udviklingshistories Værdi som Eksempelsamling for de økonomiske Teoriers Gyldighed, men viser ogsaa, hvor betydningsfuld den økonomisk-teoretiske Indsigt kan være ved en Stræben efter at fastslaa den historiske Sammenhæng paa de mange Omraader, hvor der hersker Usikkerhed om, hvordan Forholdene faktisk har formet sig. Som et Eksempel nævnes: Hvis man vil vise, at et Land paa et vist Tidspunkt sandsynligvis har haft et Import- eller et Eksportoverskud, da bør den mest nærliggende Opgave være at undersøge, ikke hvordan dette har virket, men hvordan det overhovedet har været økonomisk muligt. Normalt kan intet Land eksportere uden at faa noget for de eksporterede Varer og ikke importere uden at være nødt til at yde en Modpræstation. Det Problem, der maa løses,